NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Ordinului Ministrului Finanțelor privind modificarea Ordinului Ministrului Finanțelor nr. 102/2023 privind aprobarea Regulamentului cu privire la schimbul automat de informații privind conturile financiare

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Autorul proiectului Ordinului Ministrului Finanțelor privind modificarea Ordinului Ministrului Finanțelor nr. 102/2023 privind aprobarea Regulamentului cu privire la schimbul automat de informații privind conturile financiare este Ministerul Finanțelor. La elaborarea proiectului a participat Serviciul Fiscal de Stat.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Republica Moldova a devenit membru al Forumului Global privind transparența și schimbul de informații în scopuri fiscale al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică *(în continuare – OCDE)* în anul 2016. Prin aderarea la structura respectivă, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de implementare a celor două standarde internaționale privind transparența și schimbul de informații: schimbul automat de informații la solicitare (EOIR) și schimbul automat de informații privind conturile financiare (AEOI). În această ordine de idei, prin Legea nr. 45/2022 a fost ratificat Acordul multilateral al autorităților competente pentru schimbul automat de informații privind conturile financiare, semnat la Berlin la 29 octombrie 2014. Subsecvent, prin Legea nr. 69/2023 privind implementarea prevederilor Acordului multilateral al autorităților competente privind schimbul automat de informații privind conturile financiare, s-a instituit cadrul normativ de bază privind asigurarea implementării prevederilor acordului specificat. Conform legii menționate *supra*, colectarea și raportarea informației ce face obiectul schimbului cu autoritățile competente se realizează în conformitate cu prevederile Standardului Comun de Raportare al OCDE *(Common Reporting Standard – CRS).* Suplimentar, la nivelul OCDE și al Forumului Global, au fost operate amendamente substanțiale la acest standard, care urmează a fi transpuse în legislația națională pentru a putea participa la schimburile internaționale de informații. Astfel, prin Legea nr. 115/2026 a fost ratificat Amendamentul la Acordul multilateral al autorităților competente pentru schimbul automat de informații privind conturile financiare. Conform art. 2 din Legea nr. 115/2026, Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor amendamentului menționat. În acest sens, Republica Moldova s-a angajat să implementeze modificările la Standardul Comun de Raportare în timp util, astfel încât instituțiile financiare raportoare să poată aplica noile norme de raportare și de precauție începând cu 1 ianuarie 2027 și să raporteze conform cerințelor actualizate începând cu 2028. În consecință, o parte din modificările aduse Standardului Comun de Raportare (categoriile suplimentare de date care fac obiectul raportării) au fost transpuse în cadrul normativ național în domeniul schimbului automat de informații privind conturile financiare prin Legea nr. 128/2026 pentru modificarea unor acte normative (ajustarea cadrului normativ cu privire la schimbul automat de informații privind conturile financiare), fiind efectuate modificări în cuprinsul Legii nr. 69/2023. Totodată, având în vedere că celelalte modificări aduse Standardului Comun de Raportare vizează aspecte ce fac obiectul de reglementare al Regulamentului cu privire la schimbul automat de informații privind conturile financiare (de exemplu: normele de raportare și de precauție aplicabile instituțiilor financiare raportoare), modificările în cauză urmează a fi transpuse și în Regulamentul nominalizat, aprobarea căruia este, conform art. 12 alin. (3) din Legea nr. 69/2023, de competența Ministerului Finanțelor.

Prin urmare, temeiul legal pentru elaborarea proiectul menționat este art. 2 din Legea nr.115/2026 și art. 12 alin. (3) din Legea nr.69/2023.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Cadrul normativ național privind schimbul automat de informații referitoare la conturile financiare este reglementat prin Legea nr. 69/2023 privind implementarea prevederilor Acordului multilateral al autorităților competente privind schimbul automat de informații privind conturile financiare și Regulamentul cu privire la schimbul automat de informații privind conturile financiare, aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 102/2023, având drept scop asigurarea transparenței și combaterea evaziunii fiscale.

Standardul comun de raportare al OCDE, în baza căruia este elaborat cadrul normativ național privind schimbul automat de informații referitoare la conturile financiare, a suferit un șir de modificări, care urmează a fi transpuse și în legislația națională, conform angajamentului asumat de Republica Moldova prin ratificarea Amendamentului la Acordul multilateral al autorităților competente pentru schimbul automat de informații privind conturile financiare prin Legea nr.115/2026.

Printre principalele modificări aduse Standardului comun de raportare al OCDE se numără ajustarea criteriilor de stabilire a instituțiilor financiare raportoare și a conturilor financiare raportabile ale rezidenților jurisdicțiilor străine și clarificarea normelor de precauție aplicabile instituțiilor financiare raportoare.

Dat fiind faptul că aspectele vizate reprezintă obiectul de reglementare al Regulamentului cu privire la schimbul automat de informații privind conturile financiare, aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 102/2023, pentru transpunerea modificărilor aduse Standardului menționat în cadrul normativ național, se impune efectuarea ajustărilor corespunzătoare în Regulamentul nominalizat.

Prin urmare, intervenția normativă urmărește alinierea cadrului național la standardele internaționale actualizate și asigurarea aplicării uniforme și eficiente a obligațiilor de raportare.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul principal al proiectului constă în actualizarea Regulamentului cu privire la schimbul automat de informații privind conturile financiare, prin extinderea și clarificarea regulilor aplicabile anumitor categorii de instituții financiare raportoare și conturi financiare raportabile, precum și prin consolidarea normelor de precauție și a mecanismelor de identificare a persoanelor care fac obiectul raportării.

În acest scop, proiectul propune următoarele soluții normative:

- Completarea cadrului de noțiuni și definiții. Se introduc definiții corespunzătoare în sensul aplicării regulamentului, referitoare la moneda electronică, moneda fiduciară, moneda digitală emisă de banca centrală, criptoactivul relevant, furnizorul de servicii de criptoactive raportor, tranzacția de schimb, serviciul de verificare guvernamentală și modificarea circumstanțelor. Aceste completări urmăresc delimitarea clară a noțiunilor utilizate în aplicarea normelor de raportare și de precauție.

- Extinderea domeniului de aplicare a normelor de raportare. Se ajustează definițiile și categoriile relevante pentru instituțiile financiare și conturile financiare, astfel încât să fie reflectate situațiile care implică monede electronice, monede digitale emise de băncile centrale și anumite criptoactive, în condițiile prevăzute de proiect.

- Clarificarea regimului aplicabil conturilor de depozit și conturilor de custodie. Se stabilesc reguli privind tratarea monedelor electronice deținute în beneficiul clienților, a monedelor digitale emise de băncile centrale și a anumitor active administrate sau păstrate în numele altor persoane.

- Ajustarea categoriilor de conturi excluse și a regulilor privind conturile preexistente și conturile noi. Se introduc sau se modifică prevederi referitoare la anumite conturi de depozit, inclusiv conturi destinate constituirii sau majorării capitalului unei societăți, precum și conturi asociate monedelor electronice și monedelor digitale emise de băncile centrale.

- Revizuirea normelor de precauție. Se clarifică obligațiile instituțiilor financiare raportoare în ceea ce privește validarea declarațiilor pe propria răspundere, verificarea caracterului rezonabil al informațiilor privind rezidența fiscală, identificarea modificărilor circumstanțelor și utilizarea informațiilor suplimentare obținute în cadrul aplicării măsurilor de precauție privind clienții.

- Consolidarea regulilor privind determinarea rezidenței fiscale și identificarea persoanelor raportabile. Se stabilesc cerințe suplimentare pentru situațiile în care sunt declarate mai multe jurisdicții de rezidență fiscală, pentru cazurile în care există îndoieli privind veridicitatea declarațiilor și pentru situațiile în care declarațiile sau documentele justificative prezintă neconcordanțe.

- Stabilirea unor reguli tranzitorii și a unor termene distincte. Se introduc dispoziții specifice privind examinarea anumitor conturi preexistente, inclusiv a conturilor care reprezintă monede electronice și monede digitale emise de băncile centrale, cu raportare la datele de 31 decembrie 2026 și 31 decembrie 2027, după caz.

- Corelarea terminologiei și a trimiterilor normative. Se ajustează anumite definiții, sintagme și trimiteri din Regulament pentru a asigura coerența reglementărilor și aplicarea uniformă a acestora.

De asemenea, proiectul prevede intrarea în vigoare a modificărilor la 1 ianuarie 2027, în temeiul art. 56 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în vederea asigurării alinierii cadrului normativ național la modificările Standardului comun de raportare al OCDE și a acordării unui interval suficient instituțiilor financiare raportoare și celorlalte entități vizate pentru pregătirea aplicării noilor cerințe.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În procesul de elaborare a proiectului de lege nu au putut fi aplicate alte opțiuni alternative, întrucât alinierea legislației naționale la standardele internaționale privind schimbul automat de informații cu privire la conturile financiare reprezintă un angajament asumat de Republica Moldova în calitate de membru al Forumului Global privind transparența și schimbul de informații în scopuri fiscale al OCDE, inclusiv prin ratificarea Amendamentului la Acordul multilateral al autorităților competente pentru schimbul automat de informații privind conturile financiare prin Legea nr.115/2026.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Proiectul va contribui la îndeplinirea de către Serviciul Fiscal de Stat, în calitate de autoritate competentă, a angajamentului privind efectuarea schimbului automat de informații privind conturile financiare cu jurisdicțiile care fac obiectul raportării, conform cerințelor de raportare actualizate.

Implementarea prevederilor proiectului va necesita adaptarea procedurilor operaționale ale Serviciului Fiscal de Stat și-a instrumentelor informatice utilizate pentru administrarea informațiilor raportate.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea proiectului nu implică cheltuieli financiare și alocarea de mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Modificările prevăzute în proiect vizează instituțiile financiare raportoare.

Respectiv, implementarea acestora poate necesita actualizarea procedurilor interne ale instituțiilor financiare raportoare, a sistemelor informatice și a mecanismelor de colectare, verificare și raportare a informațiilor. Stabilirea unor reguli clare și a unor termene de aplicare va contribui la asigurarea predictibilității cerințelor de conformare.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Aplicarea proiectului implică prelucrarea informațiilor privind titularii de conturi și, după caz, persoanele care exercită controlul, în condițiile cadrului normativ aplicabil schimbului automat de informații și protecției datelor cu caracter personal.

Prelucrarea acestor informații urmează să se realizeze în limitele competențelor legale și cu respectarea garanțiilor aplicabile.

În acest context, este de menționat că scopul în care informațiile primite de Serviciul Fiscal de Stat pot fi utilizate, precum și garanțiile pentru asigurarea unei protecții adecvate a acestora, sunt prevăzute la art. 10 din Legea nr. 69/2023.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul vizează transpunerea parțială a Directivei 2011/16/UE a Consiliului Uniunii Europene din 15 februarie 2011 privind cooperarea administrativă în domeniul fiscal și de abrogare a Directivei 77/799/CEE.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu art. 15 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul Ordinului Ministrului Finanțelor privind modificarea Ordinului Ministrului Finanțelor nr. 102/2023 privind aprobarea Regulamentului cu privire la schimbul automat de informații privind conturile financiare, urmează a fi plasat pe pagina web a Ministerului Finanțelor și pe platforma particip.gov.md.

Totodată, potrivit art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul actului normativ, însoțit de nota de fundamentare și, după caz, de alte acte, se transmite spre avizare autorităților publice centrale responsabile de aplicarea prevederilor conținute în proiect și instituțiilor interesate.

7. Concluziile expertizelor

Conform art. 36 alin. (5) și art. 37 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul urmează a fi supus expertizei anticorupție și expertizei juridice.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul prevede modificarea Regulamentului cu privire la schimbul automat de informații privind conturile financiare, aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 102/2023, fără înlocuirea integrală a actului normativ existent.

Modificările propuse urmează să fie aplicate în corelare cu Legea nr. 69/2023 privind implementarea prevederilor Acordului multilateral al autorităților competente pentru schimbul automat de informații privind conturile financiare și cu actele normative relevante pentru domeniul serviciilor financiare, al criptoactivelor și al prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

Adoptarea proiectului presupune modificarea și completarea Ordinului Ministrului Finanțelor nr. 102/2023, cu menținerea în vigoare a prevederilor care nu sunt afectate de intervenția normativă.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectului presupune aplicarea noilor reguli de către instituțiile financiare raportoare, inclusiv adaptarea procedurilor interne ale acestora privind identificarea, examinarea și raportarea conturilor financiare.

Proiectul prevede intrarea în vigoare la 1 ianuarie 2027, în vederea asigurării alinierii cadrului normativ național la modificările Standardului comun de raportare al OCDE și a acordării unui interval necesar pentru pregătirea aplicării noilor cerințe de către instituțiile financiare raportoare, în condițiile art. 56 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Ministră **Victoria BELOUS**